

Investeer in technologie en beveilig je data

Kan een robot een contract opstellen? Wat houdt de meldplicht datalekken precies in en hoe kan ik als advocaat mijn data goed beveiligen? Hierover ging het onder meer tijdens het derde NOvA Innovatieplatform op 5 april 2016 in de Rotterdamse Kunsthal.

Zo'n 200 advocaten werden door algemeen deken Bart van Tongeren welkom geheten in de meest innovatieve stad van Nederland: Rotterdam. In de al even innovatieve ambiance van het auditorium in de Kunsthal ontvouwdend zich twee levendige discussies, gevoed door experts uit de advocatuur- en ICT-praktijk.

DISCUSSIE 1: ROBOT ALS CONFRÈRE

Hoe ziet de dienstverlening van de advocatuur er in de toekomst uit? Wat zijn de kansen en bedreigingen voor de beroepsgroep? Kunnen robots het eenvoudige juridische werk van advocaten overnemen? Drie deskundigen wierpen een blik in de toekomst waarin juridische technologie een dominante factor is; een toekomst die dichterbij is dan velen denken.

Han Mesters, sector banker bij ABN AMRO:

“Veel van het werk van advocaten is moeilijk te automatiseren”

Volgens Han Mesters is de internetrevolutie nog maar net begonnen. Veranderingen voltrekken zich exponentieel, disruptie is de norm. Grote bedrijven worden in no-time ‘aangevreten’ door kleinere, vernieuwende spelers op de markt. Binnen afzienbare tijd benadert de computer de menselijke

denkkracht. Dat maakt veel banen overbodig, vooral op mbo-niveau. Ook in de advocatuur kan een flink deel van het juridische werk worden geautomatiseerd. Dat gebeurt ook nu al, zoals via ‘deep machine learning’.

Relatief ‘veilig’ is werk dat toegevoegde waarde biedt en zich kenmerkt door een hoge mate van creativiteit en complexe communicatie. “Vooral mensen met een creatief beroep zijn zeker van hun baan,” waarschuwt Mesters. Om daar geruststellend aan toe te voegen dat dit ook opgaat voor veel advocaten, omdat conflictmanagement niet zo maar kan worden overgenomen door een robot. “Je moet je niet gek laten maken. De realiteit is dat veel van het werk van advocaten een hoge creativiteitsfactor heeft. Dat is heel moeilijk te automatiseren.”

Philip de Roos, partner bij De Roos Advocatuur en oprichter van Legalloyd:
“Het wordt hoog tijd dat advocaten de technologie gaan omarmen”

Philip de Roos start zijn inleiding met een paar concrete voorbeelden van ‘legal tech’ uit de Verenigde Staten die laten zien hoe technologie nu al de juridische markt beïnvloedt. Zoals [Ravel Law](#), een platform dat data omzet in juridische inzichten. En [UpCounsel](#), een online marktplaats waar advocaten en cliënten elkaar vinden. Of [Rocket Lawyer](#), een doe-het-zelf juridisch dienstverlener.

De Roos is oprichter van Legalloyd, dat juridische selfservice aanbiedt. Binnen zijn kantoor werken advocaten en softwareontwikkelaars nauw samen. Hij raadt andere advocaten aan hetzelfde te doen. “Het wordt hoog tijd dat advocaten de technologie gaan omarmen. De toekomst is er al lang. Advocaten moeten hun organisaties hier klaar voor maken, primair door de technologie naar binnen te halen. Neem bijvoorbeeld techneuten in dienst te nemen en maak gebruik van de technische middelen. Als juristen en programmeurs samenwerken, ontstaan er nieuwe dingen.”

Beatrijs van Selm, business developer bij advocatenkantoor Conway & Partners:
“Spring op tijd op de technologische trein”

“Wie heeft het afgelopen jaar serieus geïnvesteerd in nieuwe technologie?,” vraagt Beatrijs van Selm. Slechts enkelen van de 200 advocaten in de zaal steken hun hand op. Van Selm kan het niet genoeg benadrukken: “Spring op tijd op de technologische trein. Durf te ondernemen. Kleinere kantoren kunnen hierbij samen optrekken.”

Van Selm wijst op de toegevoegde waarde van de advocaat, bovenop de technologie. “Bepaal je positie in de markt. En als robots met kunstmatige intelligentie het over gaan nemen, kijk dan wat jij als mens kunt toevoegen. Daarmee zal je creatief moeten omgaan.”

Paneldiscussie: robotisering een ver-van-mijn-bed-show?

Discussieleider Roxane van Iperen verwoordt het gevoel dat veel advocaten hebben als het gaat om het futuristische beeld dat robots juridisch werk gaan doen: ‘dat zal mijn tijd wel duren’. Deze sceptici kunnen volgens de panelleden echter nog wel eens bedrogen uitkomen.

Beatrijs van Selm: “De technologische ontwikkelingen gaan razendsnel. Wie had gedacht dat je je vakantie via internet zou boeken en je belastingaangifte online doet? Waarom zou dat niet met de juridische dienstverlening gebeuren? Je moet gewoon blijven. Grotere kantoren kunnen natuurlijk gemakkelijker investeren in technologie, maar voor kleinere kantoren zijn er genoeg ‘off-the-shelf-oplossingen. Ook samenwerking met andere kantoren biedt mogelijkheden. Geef jonge medewerkers met affiniteit voor technologie de gelegenheid om te groeien. En zet je PO-punten in voor opleidingen op het gebied van automatisering en ICT.”

Volgens Philip de Roos is het meegaan met de technologische ontwikkelingen niet voorbehouden aan alleen grote kantoren: “Innovaties komen vaak juist van kleinere bedrijven.” Ook de aanname dat juist jongere advocaten het beter snappen, is volgens hem een fabel. De Roos hamert vooral op de noodzaak van interactie tussen de advocatuur en softwareontwikkelaars. “Haal als advocatenkantoor de technologie binnenboord, werk samen en houd je als advocaat vooral bezig met de kern van je vak.”

Han Mesters maakt een vergelijking met de bancaire sector en de advocatuur. “Een bank is een IT-bedrijf met een bankvergunning. Binnen de advocatuur gaat het ook die kant op.” Maar dat geldt nu nog lang nog niet voor de meeste advocatenkantoren, weet Mesters. Laatst was hij bij een groot, vrij ouderwets kantoor aan de Amsterdams Zuidas. “Ik kreeg het gevoel van een ‘time warp’.” De oplossing voor de advocatuur is volgens Mesters om technologie te combineren met menselijke creativiteit en zo toegevoegde waarde te leveren voor je cliënten. “Lever meer dan je cliënt verwacht. Dat voorkomt ook druk op de tarieven.”

Vragen uit de zaal

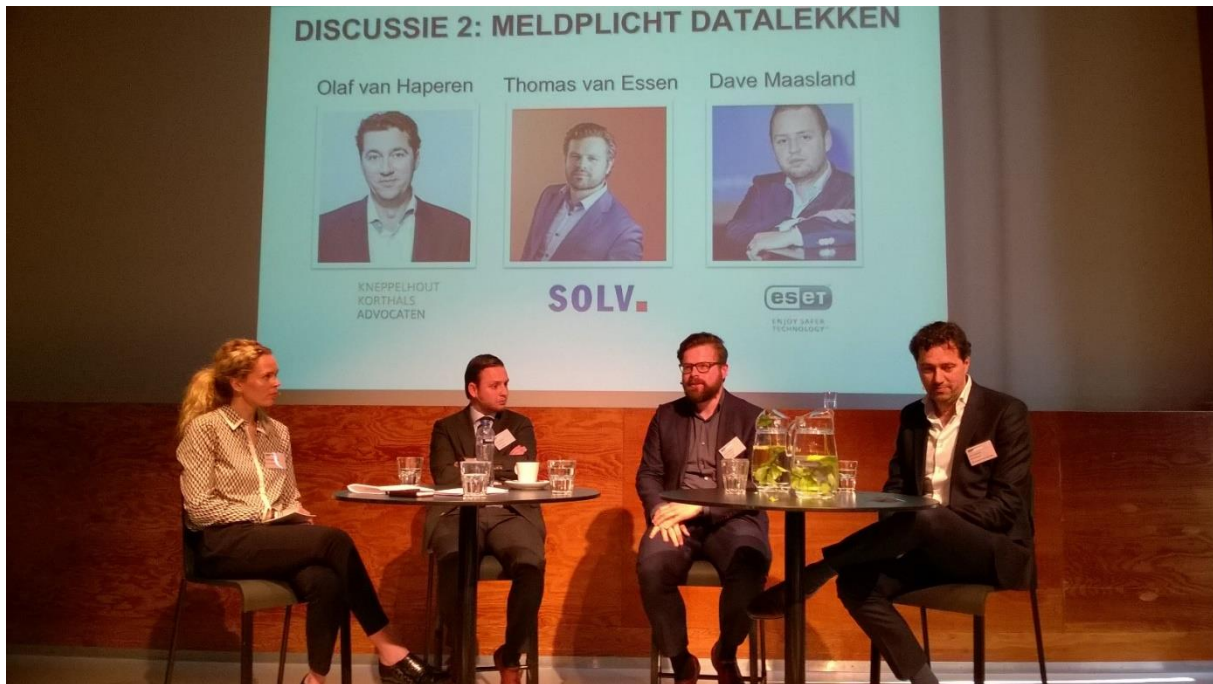
Een advocaat in de zaal betwijfelt of een robot contracten kan opstellen. De Roos: “Bij ons gebeurt dat al. Zeker de eenvoudige contracten. Voor slimme contracten is nog meer tijd nodig. Maar we staan nog maar aan het begin.”

Wat zou elk advocatenkantoor moeten hebben op ICT-gebied, vraag een ander uit het publiek zich af? “Om te beginnen een goed documentmanagementsysteem,” antwoordt Van Selm. “Om snel veel data te kunnen analyseren zijn ‘e-discovery tools’ onmisbaar, tegen lagere kosten dan het in dienst nemen van een advocaat-stagiair.”

Kan een robot een mediation doen?, vraagt een andere advocaat. “Het zal nog wel even duren, voordat dat kan,” antwoordt De Roos.

DISCUSSIE 2: MELDPLICHT DATALEKKEN

Per 1 januari 2016 is de Wet bescherming persoonsgegevens uitgebreid met de [meldplicht datalekken](#). Van een datalek is sprake als persoonsgegevens vernietigd zijn of (mogelijk) in handen zijn gevallen van een ongeautoriseerde derde. Ook advocaten moeten een datalek direct melden bij de Autoriteit Persoonsgegevens (inclusief evaluatie van het incident en genomen maatregelen) en kunnen hiervoor een boete krijgen als zij dit nalaten. Wat houdt de meldplicht datalekken precies in en waar dienen advocaten op te letten? Drie deskundigen gaan in op deze en andere vragen.

Dave Maasland, managing director bij Eset Nederland:

“Eén van de grootste risico's is 'ransomware' waarmee je data wordt gegijzeld”

Dave Maasland valt meteen met de deur in huis en haalt de actuele krantenkoppen erbij over de gelekte pleitnota in de zaak 'Wilders'. “Elke advocaat moet beseffen dat de meldplicht datalekken en cybercrime een ongelooflijke impact hebben op het beroep als advocaat. Het verandert de manier waarop we omgaan met data op een fundamentele manier.” Hij benadrukt dat bedrijven vaak niet beseffen wat de waarde van hun data is. Bovendien zijn vaak niet de advocaten zelf het uiteindelijke doelwit, maar juist de cliënten. Die zijn veelal beter beveiligd dan hun advocaat, waardoor cybercriminelen de zwakste schakel opzoeken: het advocatenkantoor.

Maasland waarschuwt voor valse e-mails die vrijwel niet van echte te onderscheiden zijn en vaak door de firewall heenkomen. Uit onderzoek van Eset bleek dat dit voor cybercriminelen heel effectief is: “87% van de mensen geeft zijn accountgegevens weg.” Eén van de grootste risico's is zogenaamde 'ransomware': malware die in de computer inbreekt en al je data versleutelt. De cybercrimineel dwingt je vervolgens te betalen om te voorkomen dat je bestanden op straat komen te liggen.

Thomas van Essen, partner bij SOLV advocaten:

“Het gevoel van urgentie over het voorkomen van datalekken is niet hoog”

Het gevoel van urgentie over het voorkomen van datalekken is niet hoog, vindt Thomas van Essen. “Zowel advocatenkantoren als hun cliënten moeten zich beseffen dat er nog heel wat moet gebeuren om te voldoen aan de meldplicht datalekken. Het is nodig energie te steken in protocollen om goed en adequaat te reageren als een datalek zich voordoet.” Wat Van Essen betreft doet ook de overheid te weinig aan voorlichting. Een campagne over datalekken zou geen overbodige luxe zijn.

Olaf van Haperen, managing partner bij Kneppelhout & Korthals Advocaten:

“Veel advocaten hebben geen idee wat er met hun data gebeurt”

Olaf van Haperen stelt onomwonden dat “veel advocaten geen idee hebben wat er met hun data gebeurt.” Hij meldt dat er sinds begin dit jaar inmiddels 700 meldingen van datalekken zijn geweest. Om daar aan toe te voegen: “Geen enkel advocatenkantoor voldoet op dit ogenblik aan de privacywetgeving en de meldplicht datalekken. Maar met een verhoogd bewustzijn over de risico’s en met een paar simpele stappen kun je een heel eind komen.” Van Haperen geeft het voorbeeld van een zakelijke iPhone die vaak ook privé wordt gebruikt. De zakelijke contactpersonen worden zo ook automatisch in de iCloud opgeslagen. Als je je telefoon kwijtraakt, is al sprake van een datalek!

Paneldiscussie: tips om datalekken te voorkomen

Discussieleider Roxane van Iperen vraagt de panelleden naar concrete tips om datalekken te voorkomen.

Van Essen: “Je hoeft niet al je gegevens als een Fort Knox te beveiligen. Wel is het zaak te bepalen welke belangrijke data je hebt die je wilt beschermen en waar die zich bevinden.” Doe meer aan preventie. Ontwikkel hiervoor een protocol. Maak een bewuste afweging waar je je data opslaat, bijvoorbeeld specifiek in Nederland.

Maasland: “Behandel e-mail altijd alsof er iemand over je schouder meekijkt. Vroeg of laat ligt het op straat. Gebruik een tweestaps-authenticatie: met iets dat je hebt (authenticator) en iets wat je weet (wachtwoord). Ook werken veel kantoren nog met verouderde software, dus zorg tijdig voor updates. En mensen zijn vaak laks. Versleutel je bestanden op je computer, ook al is dat lastig. Ik beveel iedereen [BitLocker](#) aan. Gebruik daarnaast altijd een sterk wachtwoord, bij voorkeur een lange zin met spaties.” Verder is volgens Maasland meer aandacht nodig voor het opleiden van personeel en het zorgen voor meer bewustzijn bij medewerkers over veiligheidsrisico’s. En niet in de laatste plaats: maak goede afspraken met je cloudprovider dat die je actief informeert over een datalek. Wil die dat niet, wissel dan van provider.

Van Haperen: “We hebben het onszelf te gemakkelijk gemaakt. Het is zaak de communicatie via de mobiele telefoon te versleutelen. Als je je telefoon kwijt bent, gebruik dan ‘remote wipe’ die al je data op afstand verwijdert. Stel een standaard vertraging in op de server, die elke verzonden mail 3 minuten vasthoudt, zodat je verzonden mails naar verkeerde contactpersonen weer kunt terughalen. Het verlies aan gemak en snelheid is dan maar een prijs die je voor veiligheid moet betalen.”

Vragen uit de zaal

Hoe beveilig je het beste je data in de cloud, wil iemand uit het publiek weten? Met encryptie, aldus Maasland. “Als je gegevens goed versleutelt, kan zelf je cloudprovider er niet bij.” Dat hoeft echt niet voor elk bestand, vult van Essen aan: “In elk geval voor die data waarvoor dat wettelijk noodzakelijk is.” Van Essen: “Als je encryptie toepast, hoeft je een datalek alleen te melden aan de Autoriteit Persoonsgegevens, niet aan de betrokkenen.”

Een ander vraagt het panel naar het sanctiebeleid van de Autoriteit Persoonsgegevens. Niet melden levert een rode kaart op; wel melden een gele kaart. In beide gevallen kan de boete oplopen tot 820.000 euro. Volgens Dave Maasland is de imagoschade echter veel erger dan de boete. Van Haperen beaamt dat: “Zeker in het geval van de tweede meldplicht richting de betrokkenen.”

Een advocaat vraagt tot slot naar de verhouding tussen de meldplicht datalekken en de geheimhoudingsplicht van de advocaat richting de cliënt. Van Haperen stelt dat je sowieso moet melden aan de Autoriteit Persoonsgegevens. Van Essen vult aan: “Alleen in bepaalde gevallen is er geen tweede meldplicht richting de betrokken cliënt.”

Bart van Tongeren, algemeen deken NOvA:

“Bewustwording van databeveiliging binnen de advocatuur stimuleren”

Bart van Tongeren blikt terug op een succesvolle bijeenkomst. “Advocatenkantoren moeten minstens zo goed beveiligd zijn als hun cliënten. Deze middag heeft aangetoond hoe voorzichtig advocaten met cliëntgegevens moeten omgaan, ook privé. De NOvA blijft zich inspannen voor bewustwording van databeveiliging binnen de advocatuur.”

Van Tongeren benadrukt ook dat advocaten zich ook bewust moeten zijn van hun eigen toegevoegde waarde. Hij maakt zich er zorgen over dat kantoren die niet innoveren een moeilijke tijd tegemoet gaan. “Om je bestaansrecht te waarborgen moet je meegaan met de technologische ontwikkelingen en de vraag van je cliënten eigenlijk al voor zijn. Ontwikkel bijvoorbeeld een digitaal dossier dat inzichtelijk is voor cliënten. Zorg ook voor modellen waar cliënten zich online op kunnen abonneren. En goede tip die ik vanmiddag hoorde: neem een goede programmeur in de arm.”

Het Innovatieplatform bestaat uit een serie bijeenkomsten waarbij advocaten en andere experts discussiëren over innovatieve ontwikkelingen die de advocatuur raken. Het eerste Innovatieplatform ging over [Alternative Business Structures en Mediation](#). Tijdens het tweede Innovatieplatform stond [ICT en vertrouwelijkheid](#) centraal. Het vierde Innovatieplatform vindt plaats op 13 oktober 2016 in de Kunsthal Rotterdam. Advocaten ontvangen hiervoor een uitnodiging van de NOvA per e-mail. Verder discussiëren naar aanleiding van het Innovatieplatform? Ga dan naar de NOvA-groep op [LinkedIn](#).